

Transitiecommissie Sociaal Domein
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer (070) 373 8463	uw kenmerk	bijlage(n)
betreft VNG reactie 3 ^e rapportage	ons kenmerk ECSD/U201501509	datum 15 september 2015

Geachte leden van de Transitiecommissie Sociaal Domein,

Op donderdag 10 september hebben wij uw derde rapportage besproken met u en een delegatie van het kabinet. Afsproken is dat wij vanuit de VNG ook nog schriftelijk zouden reageren op deze rapportage. Dat doen wij middels deze brief. Wij noemen eerst uw aanbevelingen en gaan daar vervolgens kort op in.

U stelt dat er een transformatie aan de gang is "groter dan wijzelf", waarbij de relatie overheid-burger fundamenteel verandert. "Van kleine lettertjes naar keukentafelgesprekken". En u waarschuwt voor het gevaar om de gecreëerde handelingsvrijheid voor overheid en burger meteen weer te knechten.

Deze visie ondersteunen wij. Wij waarderen het dat de TSD gemeenten een steun in de rug geeft en dan met name de gespreksvoerders die deze fundamentele opgave moeten uitvoeren in een tijd waarbij de risicoregelreflex op de loer ligt.

Maatwerk

- De TSD ziet winst in de organisatiebrede dialoog op casusniveau en over de werkwijze. Dit is nodig om verandering te bevorderen.
- Wijkteams: niet doen wat mogelijk is, maar mogelijk maken wat nodig is.
- De TSD roept raadsleden, wethouders en management op om wijkteams de ruimte te bieden en vertrouwen te hebben in de capaciteiten van de medewerkers. Om hun rol te nemen in het bevorderen van maatwerk en integraliteit, in het wegnemen van belemmeringen in lokale regelgeving of in de organisatorische en administratieve sfeer.
- De TSD pleit voor de verankering van het leervermogen van de wijkteams in ontwikkel- en leersystemen, bijvoorbeeld met intervisie en peer-learning. Wijkteams: neem hierin het initiatief.
- Inhoudelijke kennis van zaken en inzicht in de problematiek bij het hoger management is nodig om (nieuwe) strategische keuzes te kunnen maken en een goede sparringpartner te kunnen zijn.
- De TSD adviseert kennis van Werk & Inkomen, inclusief schuldsanering, stevig te verankeren binnen wijkteams.

- De TSD vraagt gemeenten na te denken hoe wijkteams op een vernieuwende manier hun normen aan de hand van hun eigen praktijk kunnen (blijven) ontwikkelen. Intervisie en onderlinge reflectie aan de hand van praktijkvoorbeelden lijken daartoe een mogelijkheid.

VNG onderschrijft deze adviezen en aanbevelingen. Als spreken wij liever over de bredere schuldhelpverlening in plaats van alleen schuldsanering. We zien goede voorbeelden, maar het is nog niet vanzelfsprekend. Van elkaar leren en ervaringen uitwisselen blijft daarom belangrijk. Dit is iets waar de VNG zich ook de komende jaren voor blijft in zetten.

Om het leren en vernieuwen te stimuleren spelen de kennisinstituten een belangrijke rol. In de samenwerking tussen gemeenten en kennisinstituten zijn de afgelopen maanden goede stappen in gezet. Aan de kennisinstituten is nu gevraagd een samenhangend werkprogramma te maken voor integraal werken. Wij zouden graag de samenwerking intensiveren en een beroep doen op het Rijk om voldoende middelen beschikbaar te stellen voor de kennisinfrastructuur.

Rechtmatigheid

- De TSD roept contractpartijen op om op lokaal of regionaal niveau te zoeken naar passende en realistische oplossingen om rechtmatigheidsproblemen op de korte termijn te voorkomen. Dit in samenspraak met gemeenteraden en accountants.
- De TSD ziet voor de langere termijn een landelijk normenkader en een model controleprotocol voor de zorgsector als mogelijke oplossing. Dit traject heeft versnelling en een duidelijke keuze nodig. Het eigenaarschap hiervoor ligt bij partijen zelf. Dat wil zeggen bij gemeenten en aanbieders. Het Rijk kan als regisseur optreden om partijen te bewegen (sneller) tot afspraken te komen.

Naar onze mening ligt het eigenaarschap hiervoor inderdaad bij de partijen zelf. Het streven naar een bekostiging en sturing op resultaat en outcome zien wij ook als belangrijke waarde én uitdaging in de nieuwe wetten. Dit is niet in de eerste plaats een technisch probleem, maar is een zoektocht die gemeenten en aanbieders gezamenlijk aan moeten gaan.

Problemen rond het declaratie- en betalingsproces

- De TSD roept gemeenten en aanbieders op te komen tot een oplossing voor de declaratie- en facturatieproblemen.
- Een onafhankelijke procesbegeleider kan helpen in een gecoördineerde aanpak en een versnelling van ingezette trajecten op landelijk niveau. De TSD vraagt de staatssecretaris van VWS hierop toe te zien.

Dit is inderdaad een punt van aandacht waar door gemeenten en aanbieders aan wordt gewerkt (er is inmiddels een gezamenlijke werkagenda). VNG ondersteunt dit door het aanbieden van een Gegevensknooppunt waarlangs vanaf 1 januari 2016 naast declaraties ook facturen kunnen worden verzonden.

Zorg voor jeugd

- Minder machtstaal en meer samenwerking is nodig om het onderlinge wantrouwen in de jeugdhulp te doorbreken en tot innovatie te komen. Daarvoor moet de nieuwe rol van opdrachtnemer en opdrachtgever worden aanvaard. Evenals een herdefiniëring van de professionele autonomie van de zorgverlener.
- De TSD roept gemeenten en de JGGZ-sector op deze nieuwe denk- en werkwijze te aanvaarden, waardoor ook oude administratieve systemen opgeruimd kunnen worden.
- De TSD roept gemeenten en aanbieders in de jeugdhulp op om het gesprek aan te gaan over de wachtlijstenproblematiek bij GGZ-instellingen en de dalende instroom bij de specialistische zorg. Analyseer de feitelijke situatie en benut het herschikkingsinstrument.
- Gemeenten moeten hier de regie nemen en de verwijzingsmogelijkheid via de huisarts erin betrekken.

- Om zicht te krijgen op de omvang van de verleende zorg en bijbehorende kosten stelt de TSD voor dat zorgaanbieders en gemeenten afspraken maken over het geven van informatie over de daadwerkelijk geleverde zorg aan het einde van een kalenderjaar (te beginnen met 2015) en de nog te verrichten zorg in het daaropvolgende jaar.
- De TSD vraagt medewerking van de staatssecretaris van VWS en de Nederlandse Zorgautoriteit om de DIS-informatie ten gevolge van de afgesloten DBC's op 31 december 2014 ter beschikking te stellen aan gemeenten.

Over de ontwikkelingen bij de jggz is de TSD naar onze mening wat te negatief, er wordt in veel regio's goed samengewerkt tussen zorgaanbieders en gemeenten. We merken ook dat samenwerking één van de succesfactoren is. Ook landelijk wordt samengewerkt tussen gemeenten en zorgaanbieders in verschillende werkgroepen, bijvoorbeeld de werkgroep 'zorglandschap' die een gemeenschappelijke visie heeft geschreven op de gespecialiseerde jeugdhulp. Ook de werkgroep integrale bekostiging jeugdhulp is een voorbeeld van goede samenwerking tussen zorgaanbieders en gemeenten. Onder co- opdrachtgeverschap van gemeenten en zorgaanbieders worden in de relatie recentelijk (vanaf voor de zomer) goede stappen gemaakt. Gemeenten zijn het eens dat goede analyse moet plaatsvinden over de budgetbenutting in relatie tot wachttijden bij instellingen. Ook de samenwerking met de huisartsen is een belangrijk punt van aandacht.

Samenhang tussen wmo, curatieve zorg en langdurige zorg

- Een stevig samenwerkingsverband tussen de zorgfinanciers is nodig voor de zorginfrastructuur, voor de cliënt en voor de belastingbetaler, op korte en lange termijn. De TSD roept zorgverzekeraars en zorgkantoren op om samen met gemeenten de afstemming en samenwerking concreet en praktisch vorm te geven.
- Ter stimulering van de samenwerking kan de staatssecretaris van VWS de Nederlandse Zorgautoriteit vragen om vanuit haar reguliere toezicht te bekijken of zorgverzekeraars en zorgkantoren voldoende aansluiting op en samenwerking met gemeenten zoeken.

Ongeveer 400 gemeenten met 10 zorgverzekeraars laten praten vereist een vertegenwoordigingsmechanisme. Gemeenten willen dat wel doen, per regio (x50). Verzekeraars doen dat nu (rond wijkverpleging), maar zeggen dat van de NMA niet te mogen.

Overgangsrecht

- De TSD adviseert om vast te houden aan de eerder vastgestelde termijnen van het overgangsrecht en deze niet te verlengen.

Hier zijn wij het als gemeenten mee eens.

Beschermd wonen

- De TSD signaleert zorgelijke praktijksituaties met aanbieders van onvoldoende kwaliteit en cliënten die afhankelijk zijn van hun zorgverleners, en cliënten die niet in staat zijn regie te voeren over hun PGB.

Gemeenten delen de zorgen van de TSD. We hebben met het beschermd wonen een sector overgekregen die zeer divers is, zowel aan de cliënten- als aan de aanbiederskant, Gemeenten hebben tijd nodig om de sector op orde te krijgen en hebben daartoe een taskforce onder leiding van Erik Dannenberg ingesteld. Probleem is wel dat we geen jaar kunnen wachten, dat gemeenten nog steeds niet voldoende geld hebben om de winkel open te houden, dat de verzekeraars bepaalde indicaties in versneld tempo afbouwen (=bij gemeenten neerleggen) en de deur naar de Wiz nog gebouwd moet worden.

Monitoring en inspectietoezicht

- De TSD constateert dat gemeenten worden opgeroepen te ontkokeren en niet in de regelreflex te schieten, maar dat ministeries, Kamer en inspecties daar zelf moeite mee hebben.
- De TSD roept nadrukkelijk de minister van BZK op om de politieke verantwoordelijkheid te nemen voor het systematischer vormgeven en inrichten van het integrale toezicht in het sociaal domein.
- De TSD daagt gemeenten uit een aantal koplopers de opdracht te geven om het beleid, proces en de eisen voor Wmo-toezicht uit te werken in een lokaal toepasbaar model.
- De TSD vraagt de minister van BZK om zijn opdracht om te komen tot één monitor sneller vorm te geven.
- De TSD vraagt departementen én het parlement om kritisch te kijken naar welke informatie strikt noodzakelijk is om te voldoen aan de stelselverantwoordelijkheid en informatieplicht en daar de uitvraag op te richten. Sluit aan bij elkaars en bestaande informatiebronnen en denk aan alternatieven.
- De TSD roept nogmaals gemeenten op om gebruik te maken van één monitor: de gemeentelijke monitor.

Eens met de onbalans tussen de oproep aan gemeenten om te dereguleren en de landelijke reflex om toch weer regels te formuleren.

Als reactie op de oproep toezicht sociaal domein op kwaliteit WMO kunnen wij melden dat er een basisset kwaliteitseisen is gemaakt en dat er nu door de VNG met gemeenten gewerkt wordt aan de nadere invulling.

Wij zijn het eens met de noodzaak dat landelijk toezicht op uitvoerders snel meer integraal moet worden.

VNG onderstreept de oproep van de TSD om gebruik te maken van de gemeentelijke monitor sociaal domein. De VNG heeft september uitgeroepen tot de maand van de sturing in het sociaal domein. De gehele maand besteden wij extra aandacht aan vraagstukken rond sturing en verantwoording (publicaties, congressen, bijeenkomsten, enz).

Wij willen nogmaals onze waardering uitspreken voor het werk van de TSD en deze derde rapportage. Zoals ook afgesproken tijdens de regietafel op 10 september zullen wij in overleg treden met het rijk om te kijken welke adviezen en aanbevelingen nog concreet opgepakt kunnen worden.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad

